

Kan ekonomisk tillväxt råda bot på korruption?

Liberal Debatt 2016 (nr 1)

Är låginkomstländer fattiga för att de är korrupta eller korrupta för att de är fattiga?

Korruption fortsätter vara ett hinder för länders demokratiska och ekonomiska utveckling. Detta är väl dokumenterat av forskare inom fältet. I stater med svaga institutioner och höga kostnader för övervakning av byråkraters beteenden finns stort utrymme för politiker och andra ämbetshållare att värna om sina privata snarare än offentliga intressen. Sådana system underminerar fundamentala demokratiska principer och förekommer i många av världens allra fattigaste länder.

Mindre kända är emellertid de kausala mekanismerna. Är det så att korruption sätter stopp för länders potentiella ekonomiska framgång eller är det snarare negativ ekonomisk utveckling som framkallar korruption? Med andra ord: *Kan ekonomisk tillväxt fördriva korruption från den politiska infrastrukturen?*

Under senare tid har intresset ökat markant för vilka faktorer som faktiskt fungerar vid praktisk korruptionsbekämpning, både bland beslutsfattare och akademiker. [1] En anledning till detta kan vara att ett flertal utvecklingsekonomiska projekt (bland annat finansierade av internationella institutioner såsom Världsbanken och IMF) misslyckats till följd av problem med korruption. Faktum är att det biståndspolitiska arbetet ofta försvåras därför att pengarna, på grund av förskingring, inte når de avsedda mottagarna. Detta är bara ett av många exempel på att korruption är ett mycket kostsamt hinder för låginkomstländer.

Historiskt sett har forskning om korruption varit problematisk. Inte minst därför att det handlar om kriminell verksamhet, vilket försvårar mätning, men även på grund av metodologiska tillkortakommanden att identifiera kausala effekter. Möjligheterna att kvantifiera korruption har dock förbättrats avsevärt under det senaste decenniet. Senare tids forskning fokuserar på direkta observationer eller erfarenheter av korruption snarare än på subjektiva expertbedömningar som tidigare var det dominerande måttet. Världsbanken utför numera bland annat enkätundersökningar på företag runtom i världen och ställer frågor om deras erfarenheter av korruption i vardagen. Mot denna bakgrund har en "ny våg" av forskning möjliggjorts som försöker kombinera förbättrade kvantifieringsmetoder med mer trovärdiga empiriska forskningsdesigner som identifierar kausala samband.

I min masteruppsats påvisar jag effekterna av hur aggregerad ekonomisk tillväxt påverkar korruption. Endast ett fåtal studier har tidigare tittat på förhållandet ur just detta perspektiv. Jag använder finanskrisens påverkan på världsekonomin som ett naturligt experiment för att undersöka hur försämrad ekonomisk tillväxt påverkar betalningar i form av mutor i låg- och medelinkomstländer. Med andra ord: *Hur beter sig korrupta byråkrater och andra ämbetshållare när deras och deras familjers disponibla inkomst minskar.*

Resultaten indikerar att i länder som drabbades hårdare av krisen, i termer av genomsnittliga inkomstförluster, ökade antalet mutor relativt till länder som inte drabbades lika hårt. Detta är i linje

med de fåtal tidigare studier som uppfyller kriterierna för mer trovärdiga mått på korruption i kombination med så kallade kvasiexperimentella metoder. [2]

Det bör poängteras att studien, på grund av vissa begränsningar, inte gör anspråk på att ge ett definitivt svar på frågan hur ekonomisk tillväxt och korruption samspelar. Begränsningarna gäller exempelvis valet av den globala ekonomiska krisen 2008 som ett *typexempel* av en "ekonomisk chock", men även huruvida vi faktiskt kan tolka resultatet som en kausal effekt. Visar det sig till exempel att omständigheterna kring finanskrisen var extraordinära är resultaten av mindre vikt för framtida policyåtgärder. Vidare finns ett flertal falsifieringstester som hade kunnat pröva resultaten men som, på grund av databegränsningar, inte är möjliga att genomföra.

I uppsatsen finner jag även indikationer på att effekten av den genomsnittliga inkomstförlusten kvarstår när hänsyn tas till länders institutionella kvalitet. En tolkning av detta är att korrupta ämbetsmäns individuella inkomstförlust tycks spela stor roll för hur korruption utvecklas, oavsett institutionell kontext. Denna observation understryker vikten av vidare forskning om hur korrupta makthavares individuella incitament ser ut, och hur dessa samspelar med institutioner.

Resultaten från min studie genererar en rad nya frågeställningar. *Spelar den ekonomiska förlusten någon roll för just tjänstemän då deras anställning kan anses säkrare än politikers? Gäller resultatet även vid positiva ekonomiska chocker? Vilka typer av utvecklingsprojekt drabbas av korruptionsproblem?* Dessa frågor ställer höga krav på framtidens forskning om korruption och kräver förbättrade data för att ge rättvisande resultat. Förhoppningsvis tar det inte allt för lång tid till dess att vi får mer definitiva svar som kan vägleda makthavare och beslutsfattare i arbetet med att göra världen fri från korruption och därmed mindre fattig.

Sebastian Jävervall

Referenser

[1] Olken, B. A. and R. Pande (2011). "Corruption in Developing Countries." NBER Working Paper No. 17398. Cambridge, MA: National Bureau of Economic Research.

[2] Kvasiexperimentella studier kännetecknas av så kallade naturliga experiment, det vill säga naturliga fenomen som skapar slumpmässig variation i den förklarande variabeln som används för att isolera kausala effekter – i mitt fall: ekonomisk tillväxt till följd av den globala finanskrisen 2008.